

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547

ที่มา สืบเนื่องจากมาตรา 81 แห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กำหนดไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม..... จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม..... จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้นเพื่อกำหนดให้มีการจัดระบบข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาขึ้นใหม่ ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 7 โดยเฉพาะในมาตรา 54 ได้กำหนดให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่ส่วนราชการที่บริหารและจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จึงเห็นควรกำหนดให้บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาสังกัดอยู่ในองค์กรกลางบริหารงานบุคคลเดียวกัน และโดยที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลและระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีหลักการที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และเพื่อให้เอกภาพทางด้านนโยบายการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด และในมาตรา 55 ได้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ขึ้น

1. การเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ขององค์กรคณะกรรมการบริหารงานบุคคล

ตาม พ.ร.บ.เดิม (พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523) กำหนดให้มี

- คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) → อ.ก.ค. กรม → อ.ก.ค.จังหวัด

ตาม พ.ร.บ.ใหม่ (พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูฯ พ.ศ.2547) กำหนดให้มี

- คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) → อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

2. คณะกรรมการ ก.ค.ศ. ประกอบด้วยอัตราส่วน ดังนี้ (7 : 7 : 7 : = 21 คน)

- เป็นโดยตำแหน่ง 7 คน ได้แก่

- รว.กระทรวงศึกษาธิการ → เป็นประธาน

- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ → เป็นรองประธาน

- กรรมการโดยตำแหน่งอีก 5 คน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,

เลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา, เลขาธิการคณะกรรมการอุดมศึกษา, เลขาธิการคุรุสภา และเลขาธิการ ก.พ.

ผู้ทรง...

- ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ซึ่ง กรม. แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์สูงทางด้านการศึกษา, ด้านการบริหารงานบุคคล, กฎหมาย, บริหารจัดการภาครัฐ, บริหารองค์กรการศึกษาพิเศษ, ด้านบริหารธุรกิจ หรือเศรษฐศาสตร์

- ผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 7 คน มาจาก

- ผอ.สพท.เขตพื้นที่การศึกษา 1 คน

- ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน

- ข้าราชการครู 4 คน

- บุคลากรทางการศึกษาอื่น 1 คน

ให้เลขาธิการ ก.ค.ศ. เป็นเลขานุการ และให้เลขาธิการ ก.ค.ศ. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ก.ค.ศ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ 2 คน (มาตรา 7)

อำนาจหน้าที่ของ ก.ค.ศ. ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (รวมเขตพื้นที่การศึกษาด้วย) มีดังนี้

1) เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวกับนโยบายการผลิต และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตาม พ.ร.บ.นี้

2) กำหนดนโยบายวางแผนและกำหนดกรอบอัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3) ออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับฯ (เมื่อได้รับอนุมัติจาก กรม. ให้ใช้บังคับได้)

4) พัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารงานบุคคล พิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5) ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้บังคับตาม พ.ร.บ. นี้

6) วิเคราะห์ วิจัย ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานตาม พ.ร.บ. นี้

7) รับรองคุณวุฒิ เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งฯ และการกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ควรได้รับ

8) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในเรื่องการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. นี้

9) ดำเนินการพิจารณาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ ตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. นี้

10) รายงานและเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ในกรณีที่ปรากฏว่าส่วนราชการ, อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา, คณะอนุกรรมการหรือผู้มีหน้าที่ไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.นี้

11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.นี้ หรือตามกฎหมายอื่น (มาตรา 19)

3. อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยอัตราส่วน ดังนี้ (3 : 3 : 3 = 9 คน)

- ตำแหน่งประธานอนุกรรมการ ซึ่งอนุกรรมการเลือกกันเอง จำนวน 1 คน
- เป็นโดยตำแหน่ง 3 คน ได้แก่ ผู้แทนจาก ก.ค.ศ. 1 คน, ผู้แทนจากครูสภา 1 คน และผู้แทนจาก ผอ.สพท.เขตพื้นที่การศึกษา 1 คน (ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ)
- ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนในเขตพื้นที่การศึกษาฯ ที่คัดเลือกจากบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ หรือมีประสบการณ์การบริหารงานบุคคล หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา

- ผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน , ผู้แทนจากข้าราชการครู 1 คน และผู้แทนจากบุคลากรทางการศึกษาอื่น 1 คน

หน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่โดยสรุปดังนี้

- ให้ความเห็นชอบในการบรรจุ / แต่งตั้ง การพิจารณาความดี ความชอบ และด้านอื่น ๆ ละของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

- ทำการพิจารณา การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. นี้

- การดำเนินการ ส่งเสริม, พัฒนา, กำกับ, ดูแล, ติดตาม, การจัดทำพัฒนาฐานข้อมูล, การรายงานประจำปี ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.นี้ กฎหมายอื่น หรือตามที่ ก.ค.ศ. มอบหมาย (มาตรา 23)

4. ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มี 3 ประเภท ดังนี้

ก. ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (1) ครูผู้ช่วย
- (2) ครู
- (3) อาจารย์
- (4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (5) รองศาสตราจารย์
- (6) ศาสตราจารย์

ตำแหน่งใน (1) และ (2) จะมีในหน่วยงานการศึกษาใดก็ได้ ส่วนตำแหน่งใน (3) ถึง (6) ให้มีในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา

หมายเหตุ ...

หมายเหตุ - ตำแหน่ง (1) ครูผู้ช่วย ต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นเวลา 2 ปี
- (พ.ร.บ.เดิม) ข้าราชการครูบรรจุใหม่ ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ 6 เดือน

ข. ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (3) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (4) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (5) รองอธิการบดี
- (6) อธิการบดี
- (7) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ตำแหน่งผู้บริหารใน (1) และ (2) ให้มีในสถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษา

ตามประกาศกระทรวง ตำแหน่งผู้บริหารใน (3) และ (4) ให้มีในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตำแหน่ง
ผู้บริหารใน (5) และ (6) ให้มีในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา

หมายเหตุ (พ.ร.บ.เดิม มีตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผอ.โรงเรียน ผู้ช่วยครูใหญ่
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วย ผอ.โรงเรียน)

ค. ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีดังต่อไปนี้

- (1)ศึกษานิเทศก์
- (2) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด หรือตำแหน่งของข้าราชการที่ ก.ค.ศ.

นำมาใช้กำหนดให้เป็นตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดระดับตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของตำแหน่ง
บุคลากรทางการศึกษาอื่นตาม ค. (2) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำ
ตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 38)

5. การกำหนดตำแหน่งวิทยฐานะ

ก. ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะ ดังนี้

- (1) ครูชำนาญการ
- (2) ครูชำนาญการพิเศษ
- (3) ครูเชี่ยวชาญ
- (4) ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

ข. ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีวิทยฐานะ ดังนี้

- (1) รองผู้อำนวยการชำนาญการ
- (2) รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
- (3) รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
- (4) ผู้อำนวยการชำนาญการ
- (5) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
- (6) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
- (7) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ

ค. ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา มีวิทยฐานะ ดังนี้

- (1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ
- (2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ
- (3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ
- (4) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ

ง. ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มีวิทยฐานะ ดังนี้

- (1) ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
- (2) ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- (3) ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
- (4) ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ

จ. ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนดให้มีวิทยฐานะ (มาตรา 39)

(หมายเหตุ จะมีอัตราเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมาย (ใหม่) ว่าด้วยเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ตามมาตรา 31 มาตรา 38 และมาตรา 39)

6. หลักการที่สำคัญตาม พ.ร.บ.นี้ ได้แก่

- 1) ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ ระบบคุณธรรม ความเป็นธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ
- 2) กำหนดให้ผู้ที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

3) กำหนด ...

3) กำหนดให้มีบัญชีอัตราเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะ

4) กำหนดให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจกำหนดวัน เวลา ทำงาน วิทยุครราชการตามประเพณี วิทยุครราชการประจำปี และการลาหยุดของข้าราชการครูฯ ได้เอง

7. ตาม พ.ร.บ. นี้ได้กำหนดการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไว้ดังนี้

1. จากการสอบแข่งขัน (มาตรา 45)
2. จากกรณีมีความจำเป็น / เหตุพิเศษ (มาตรา 50)
3. กรณีมีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ราชการ (มาตรา 51)
4. ตามสัญญาจ้าง (มาตรา 52)

การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม กำหนดไว้ ดังนี้

- ตำแหน่งครูผู้ช่วย ต้องเตรียมความพร้อม และพัฒนาอย่างเข้มเป็นเวลา 2 ปี ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู

- ตำแหน่งบุคลากรอื่น ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ 6 เดือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยอนุโลม

การบรรจุและแต่งตั้ง จะมีการกระจายอำนาจในการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ใหม่) อาทิ

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอนุมัติ ก.ค.ศ. มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ และรัฐมนตรีนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และมีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาที่มีวิทยฐานะต่ำกว่าระดับเชี่ยวชาญพิเศษ และตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีได้อยู่ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา โดยอนุมัติ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. มอบหมาย (มาตรา 53 (1) (2) (5))

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้งตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และตำแหน่ง ซึ่งมีวิทยฐานะ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ (มาตรา 53 (3))

ผู้อำนวยการ ...

ผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ตำแหน่งครูผู้ช่วย และครู (ที่ยังไม่ได้รับเลื่อนวิทยฐานะ) และตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา (มาตรา 53 (4))

การย้าย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใด จะย้ายไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน การศึกษาอื่น ภายในเขตพื้นที่การศึกษา หรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา ต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้าย (คล้ายโอนข้ามกรม) (มาตรา 59 วรรคหนึ่ง)

การย้ายผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษา ระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการประสานงาน ระหว่าง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะรับย้ายอนุมัติแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่ง บรรจุแต่งตั้งตามนั้น (มาตรา 59 วรรคสอง)

การย้ายผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานเป็นผู้สั่งย้าย โดยอนุมัติ ก.ค.ศ. และให้ผู้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เกินสี่ปี เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ให้อยู่ต่อได้คราวละหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินหกปี (มาตรา 60)

8. การเลื่อนขั้นเงินเดือน ให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา โดยผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาเสนอความดีความชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาให้ความเห็นชอบแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งจะเป็น ผู้สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน (มาตรา 23 มาตรา 73)

ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือเป็นความต้องการของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาหรือวิชาชีพ หรือคุณวุฒิขาดแคลน ผู้บังคับบัญชา โดยอนุมัติ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษา ที่ได้รับมอบหมาย อาจส่งหรืออนุญาตข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลาไปศึกษา ฝึกอบรม หรือวิจัย โดยให้ถือเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ และมีสิทธิได้เลื่อนขั้นเงินเดือน (มาตรา 81)

9. การรักษาวินัย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม มีความสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อ ผู้เรียนและระหว่างข้าราชการด้วยกัน หรือผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมต่อผู้เรียนและประชาชนผู้มาติดต่อ ราชการ (มาตรา 88)

มีหลักการ ดังนี้

1. การดำเนินการทางวินัยทุกกรณีต้องมี “การสอบสวน”
ยกเว้น มีความผิดชัดแจ้งหรือช้อยกเว้นที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.
 2. การสอบสวนทางวินัยทั้ง “ร้ายแรง และไม่ร้ายแรง” ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
 3. ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
กรณีไม่ร้ายแรง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น
กรณีร้ายแรง ได้แก่ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ
 4. การสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงต้องเป็นกรณี “อันมีมูลว่า
กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง” เท่านั้น
 5. กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกันในหน่วยงานการศึกษาเดียวกันหรือต่างหน่วย
และอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
ในลำดับเหนือกว่าเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
- สำหรับการดำเนินการวินัย ถ้ามีกรณีกระทำผิดวินัยหรือมีกรณีให้ออกจากราชการอยู่ก่อน
วันที่ 24 ธันวาคม 2547 ให้ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย (ใหม่) สั่งลงโทษหรือสั่งให้ออกตามกฎหมาย (เดิม)
แต่การสอบสวนพิจารณาและดำเนินการเพื่อลงโทษหรือให้ออกจากราชการให้ดำเนินการตามกฎหมาย (ใหม่)
เว้นแต่

- (1) ผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้สอบสวนโดยถูกต้องตามกฎหมาย (เดิม) ก็ให้สอบสวนต่อไป
จนแล้วเสร็จ
- (2) กรณีมีการสอบสวนหรือพิจารณาโดยถูกต้องตามกฎหมาย (เดิม) แล้วเสร็จไปก่อนแล้ว
ให้ถือว่าสอบสวนหรือการพิจารณานั้นเป็นอันใช้ได้
- (3) กรณีมีการรายงานหรือส่งเรื่อง หรือส่งสำนวนเสนอให้ อ.ก.ค.กรม ซึ่งทำหน้าที่
อ.ก.พ.กระทรวง หรือ อ.ก.พ.กระทรวง พิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย (เดิม) และยังไม่แล้วเสร็จ ก็ให้
อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. พิจารณาต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ (มาตรา 134)

การกำหนดโทษทางวินัย

ได้กำหนดโทษทางวินัยไว้ 5 สถาน คือ

- 1) ภาคทัณฑ์ 2) ตัดเงินเดือน 3) ลดขั้นเงินเดือน 4) ปลดออก 5) ไล่ออก

การอุทธรณ์การลงโทษทางวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

- กรณีลงโทษไม่ร้ายแรง ให้ผู้ถูกลงโทษยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อ อ.ก.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาทำการพิจารณา
- กรณีลงโทษร้ายแรง ให้ผู้ถูกลงโทษยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. ทำการพิจารณา

10. การให้ได้รับเงินเดือนครู มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) กำหนดให้ปฏิบัติงานในฐานะครูผู้ช่วย โดยได้รับเงินเดือนในอันดับครูผู้ช่วย
- 2) เมื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูแล้ว ให้ได้รับเงินเดือนในอันดับ คศ.1

เงินเดือน

ครูผู้ช่วย	7,960	-	15,410
คศ.1	10,920	-	25,180
คศ.2	14,100	-	30,710
คศ.3	17,310	-	43,440
คศ.4	21,260	-	46,280
คศ.5	26,140	-	58,910

(จากบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแบบท้าย พ.ร.บ.เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547)

11. บัญชีอัตราเงินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (บาท/เดือน)

ตำแหน่งครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1. ครูเชี่ยวชาญพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	13,000	บาท
2. ครูเชี่ยวชาญ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	9,900	บาท
3. ครูชำนาญการพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	5,600	บาท
4. ครูชำนาญการ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	3,500	บาท

ตำแหน่ง ...

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1. ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	13,000	บาท
2. ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	9,900	บาท
3. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	5,600	บาท
4. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	3,500	บาท

ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1. ผอ.เชี่ยวชาญพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	13,000	บาท
2. รพอ. / ผอ.เชี่ยวชาญ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	9,900	บาท
3. รพอ. / ผอ.ชำนาญการพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	5,600	บาท
4. รพอ. / ผอ.ชำนาญการ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	3,500	บาท

ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1. ผอ.สำนักงานเขตฯ เชี่ยวชาญพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	13,000	บาท
2. รพอ./ ผอ.สำนักงานเขตฯ เชี่ยวชาญ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	9,900	บาท
3. รพอ.สำนักงานเขตฯ ชำนาญการพิเศษ	จะได้รับเงินวิทยฐานะ	5,600	บาท

(จากบัญชีอัตราเงินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แนบท้าย พ.ร.บ.

เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547)

12. สิทธิประโยชน์อื่น ๆ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่

- เงินพิเศษสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
- เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว ตามภาวะเศรษฐกิจ
- เงินวิทยพัฒน์ กรณีมีผลงานดีเด่น
- การเลื่อนขั้นพิเศษกรณีตายในหน้าที่ เพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญและให้จัดสวัสดิการให้ครอบครัวด้วย
- ให้นำหน่วยงานการศึกษาจัดสวัสดิการตามความเหมาะสมกับฐานะทางสังคมวิชาชีพ

13. ในวันที่ 24 ธันวาคม 2547 กค. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 จะทำหน้าที่เป็น ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จนกว่าจะมีการแต่งตั้ง ก.ค.ศ.ชั่วคราว และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาชั่วคราว เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ (ใหม่) แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2547 และเมื่อมีการแต่งตั้ง ก.ค.ศ. ชั่วคราว และ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาชั่วคราว เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ (ใหม่) แล้ว ก.ค.ศ. ชั่วคราวจะมีหน้าที่จัดทำ กฎ ก.ค.ศ. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ซึ่งได้มาของกรรมการ/อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ/อนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ ดำเนินการให้มี ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามที่กฎหมาย (ใหม่) กำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2547 (มาตรา 127 มาตรา 128)

14. ข้าราชการครู ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่กฎหมาย (ใหม่) นี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมาย (ใหม่) นี้ และดำรงตำแหน่งหรือดำรงตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะตามที่ ก.ค.ศ.กำหนด และในระหว่างที่ ก.ค.ศ. ยังมิได้กำหนดก็ให้ข้าราชการครูซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่เดิมมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งตลอดจนมีสิทธิอื่น ๆ ตามที่มีสิทธิอยู่ตามกฎหมายเดิมหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปพลางก่อน (มาตรา 130)

15. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 สังกัดส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษา และดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่กฎหมาย (ใหม่) นี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมาย (ใหม่) นี้ และให้มีตำแหน่งตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด (มาตรา 131)

16. การดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่าน การใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 หรือตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 เฉพาะการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวกับข้าราชการครู ในวันที่กฎหมาย (ใหม่) นี้ใช้บังคับ หรือเคยดำเนินการได้ก่อนวันใช้บังคับกฎหมาย (ใหม่) นี้ การจะดำเนินการต่อไปหรือจะดำเนินการได้ประการใด ก.ค.ศ. จะเป็นผู้กำหนด (มาตรา 138 มาตรา 139)

รวบรวมโดย...ฝ่ายอัตรากำลังและการจ้าง
กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานการศึกษา